



European Bank
for Reconstruction and Development



Програма управління знаннями для розвитку сталої біоенергетики

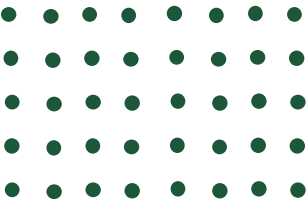
Основи українського законодавства у сфері біоенергетики

Анна Пастух, к.ю.н.
НТЦ «Біомаса»



Зміст

- 01** Огляд законодавства, що регулює виробництво та використання біогазу/біометану в Україні
- 02** Основні акти, що регулюють виробництво та використання твердого біопалива в Україні
- 03** Регулювання виробництва та використання рідкого біопалива в Україні
- 04** Законодавство, що поширюється на всі види біопалива
- 05** Основні бар'єри для розвитку біоенергетики в Україні



Вступ. Післявоєнне відновлення та розвиток України

Проєкт Плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України*:

- перелік заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України
- пропозиції щодо пріоритетних реформ
- перелік нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди.

Сектор енергетики. Матеріали робочої групи «Енергетична безпека».

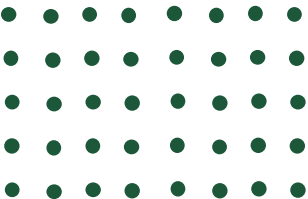
До переліку включено проєкти, спрямовані на розвиток виробництва біопалива (біоетанолу, біодизелю, біометану, біомаси) із сільськогосподарської продукції, залишків та відходів.

Серед ключових **можливостей для розвитку і відбудови енергетичної галузі** України:

- заміщення природного газу сталою біоенергетикою
- додаткові можливості з балансування енергомереж у випадку використання когенераційних установок на сталій біоенергетиці
- збільшення використання біопалива на транспорті.



01 Огляд законодавства, що регулює виробництво та використання біогазу/біометану в Україні



Регулювання використання біогазу/біометану

Основу законодавства, що регулює виробництво та використання біопалива в Україні, становить **Закон України «Про альтернативні види палива»***.

Біологічні види палива (біопаливо) – тверде, рідке та газове паливо, виготовлене з біологічно відновлювальної сировини (біомаси), яке може використовуватися як паливо або компонент інших видів палива.

Біогаз – це газ, отриманий з біомаси, що використовується як паливо.

Біометан – це біогаз, що за своїми фізико-хімічними характеристиками відповідає вимогам нормативно-правових актів до природного газу для подачі до газотранспортної або газорозподільної системи чи для використання як моторного палива.

Проєкт Плану відновлення України - завдання розвивати виробництво біометану в Україні:

протягом 2023-2025 років - нарощування виробництва біометану до 1 млрд куб.м./рік та приєднання установок до ГРС/ГТС,

протягом 2026-2032 років - виробництво біометану до 2 млрд куб. м на рік.

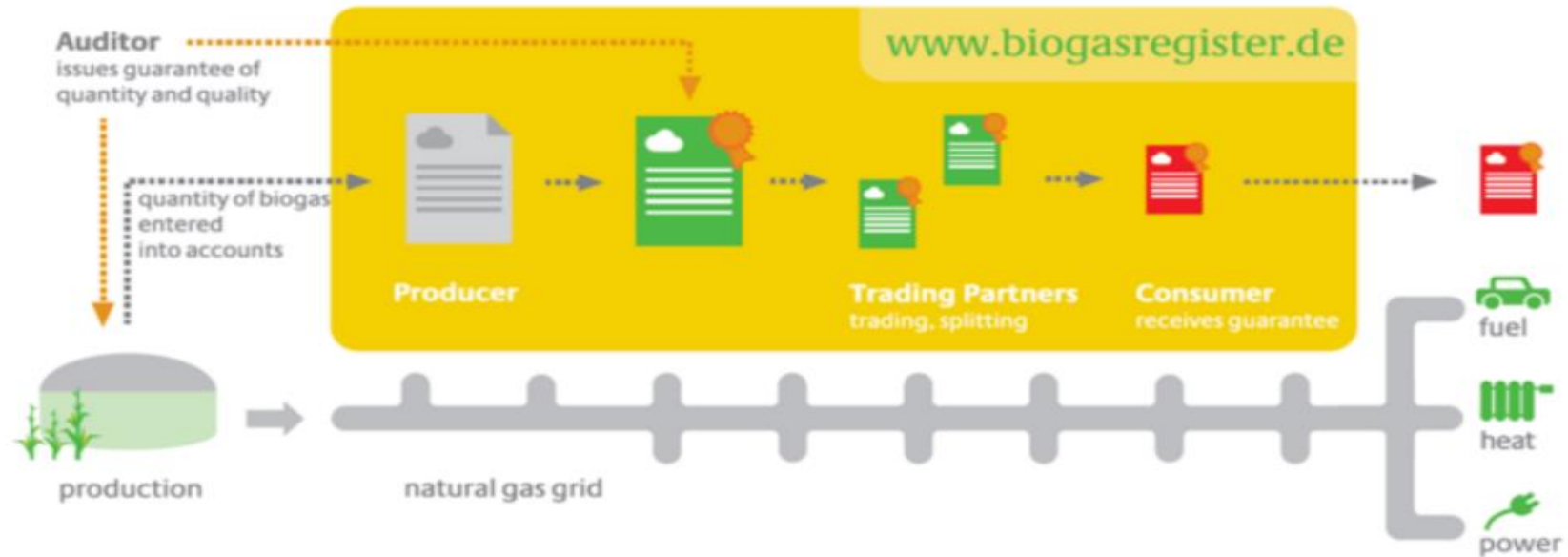


Регулювання виробництва біометану

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку виробництва біометану»* - основні засади виробництва біометану в Україні: порядок створення реєстру біометану та процедура надання гарантій походження біометану.

Реєстр біометану - електронна система, призначена для реєстрації поданого до ГТС або ГРС та відібраного з них обсягу біометану, а також для формування гарантій походження біометану. Ведеться Держенергоефективності

✓ Наразі працює не повноцінно, однак завдяки співпраці з DENA, очікується початок роботи повноцінного функціонуючого реєстру біометану в Україні.



*<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1820-20#Text>

**<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/823-2022-%D0%BF#Text>

<https://www.biogasregister.de/en/an-introduction/functionality/>



Регулювання виробництва біометану

Гарантія походження біометану (в тому числі скрапленого або стисненого) - документ, сформований за допомогою реєстру біометану, який підтверджує, що біометан вироблений з біомаси, та містить інформацію, перелік якої визначений Порядком функціонування реєстру біометану, що затверджений Постановою КМУ від 22 липня 2022 р. № 823*.

✓ **Стаття 8-2 ЗУ «Про альтернативні види палива»** - порядок видачі ГП, перелік інформації, підстави для відмови, формування сертифікату походження біометану.

Гарантія походження біометану повинна містити таку інформацію:

- 1) найменування країни походження біометану;
- 2) унікальний ідентифікаційний номер гарантії походження біометану;
- 3) дата формування та дата закінчення строку дії гарантії походження біометану;
- 5) номер облікового запису виробника біометану в реєстрі;
- 6) повне або скорочене найменування виробника біометану;
- 7) найменування та місцезнаходження об'єкта виробництва біометану, включаючи унікальний ЕІС-код суб'єкта ринку природного газу та ЕІС-коди точок КО;
- 8) газовий місяць, протягом якого здійснювалася подача біометану до ГТС або ГРС;
- 9) сумарний обсяг енергії біометану, поданого до ГТС або ГРС (МВт•год);
- 10) назва сировини, з якої вироблено біометан;
- 11) дані про наявність/обсяг домішок щодо одоризації;
- 12) відмітка про проведення аудиту місячного обсягу біометану.



Регулювання виробництва біометану. Зміни до Кодексів ГТС та ГРС

Постанова НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу газотранспортної системи та Кодексу газорозподільних систем» від 02.08.2022 № 847*. Змінено вимоги до вмісту кисню при подачі природного газу до мереж.

Вимоги до мольної частки кисню у природному газі, що подається до ГТС - не більше 0,2%, а до ГРС – на рівні не більше 1%.

Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП щодо **сприяння розвитку виробництва біометану** від 08.06.2023 р. №1021**.

Передбачена можливість приєднання об'єктів виробництва біометану для здійснення подачі біометану до газотранспортної системи через газорозподільну систему.

Реверсна компресорна станція - установка, яка є об'єктом газотранспортної системи, та використовується для підготовки, компримування та передачі природного газу та/або біометану з газорозподільної системи до газотранспортної системи.

*<https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-vnesennya-zmin-do-kodeksu-gazotransportnoyi-sistemi-ta-kodeksu-gazorozpodilnih-sistem>

**<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1021874-23#n28>



Регулювання виробництва біометану. Зміни до Кодексів ГТС та ГРС

Виробник біометану має право звернутися до оператора ГТС про приєднання об'єкта виробництва біометану (**із будівництвом реверсної компресорної станції**) для забезпечення можливості передачі надлишкових обсягів біометану від такого об'єкта до ГТС через ГРС. Надання такої послуги приєднання здійснюється оператором газотранспортної системи за рахунок плати за приєднання.

Технічні умови на приєднання до ГТС надаються замовнику за наявності письмового висновку оператора ГРС про відсутність або недостатність вільної потужності для забезпечення принаймні в одну добу протягом календарного року приймання біометану до ГРС від об'єкта виробництва біометану.

✓ **Технічні умови** на приєднання повинні передбачати, у тому числі:

- 1) заходи з проектування, будівництва та введення в експлуатацію реверсної компресорної станції;
- 2) облаштування комерційного вузла обліку;
- 3) облаштування автоматичним потоковим приладом визначення ФХП природного газу у випадку обсягу передачі природного газу більше 3000 куб.м/год, а для обсягів передачі менше 3000 куб.м/год - облаштування місцями відбору проб для визначення ФХП.



Регуляторні вимоги щодо експорту біометану до ЄС

Можливість **експорту біометану з України до ЄС** в процесі розгляду:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та "зеленої" трансформації енергетичної системи України» від 30 червня 2023 року № 3220-IX* передбачає:

- Міністерству фінансів України *протягом трьох місяців* забезпечити внесення змін до своїх нормативно-правових актів щодо внесення біометану (в тому числі скрапленого або стисненого) до переліку товарів, щодо яких здійснюється митне оформлення.
- В реєстрі біометану здійснюється реєстрація скрапленого або стисненого біометану, а також для скрапленого або стисненого біометану формуються гарантії походження.

2. Законопроект про *внесення змін до Митного кодексу України щодо митного оформлення біометану* №9456 від 03.07.2023** - митний контроль та митне оформлення для біометану як для природного газу.

* <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3220-20#Text>

** <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42226>



Регуляторні вимоги щодо експорту біометану до ЄС

- ✓ **Обговорення законопроекту №9456 від 03.07.2023** – для експорту біометану необхідні:
 - *гарантія походження біометану (після повноцінного запуску реєстру біометану);*
 - *забезпечення відповідності біометану критеріям сталості (сертифікат сталості), що передбачені Директивою (ЄС) 2018/2001. Отримати сертифікат сталості можливо за результатами проведення незалежного аудиту за правилами застосування однієї з добровільних схем сертифікації, що визнана Європейською Комісією.*
- ✓ Необхідні зміни до Наказу Міністерства фінансів України від 30.05.2012 №629 та до Наказу Міністерства фінансів України від 20.04.2015 №448.

Для продажу та транспортування біометану як товару з України до ЄС необхідно:

- 1) укласти договір транспортування газу з Оператором ГТС;
- 2) укласти зовнішньоекономічний договір купівлі-продажу, замовити потужності на міждержавних з'єднаннях та подати торгове сповіщення до Оператора ГТС;
- 3) оформити та подати періодичну митну декларацію та додаткову митну декларацію;
- 4) оформити та подати податкову накладну;
- 5) подавати звітність щодо продажу газу НКРЕКП та іншу звітність.



Регулювання використання біогазу

Законом України «Про альтернативні джерела енергії»* для виробників е/е, виробленої з біогазу, передбачено можливість отримання «зеленого» тарифу.

«Зелений» тариф можуть отримати суб'єкти господарювання, які виробляють електричну енергію з таких видів біогазу:

- 1) утвореного з біомаси в результаті біологічного розкладу;
- 2) біогазу, отриманого шляхом примусової газифікації біомаси;
- 3) біогазу, отриманого з відведених місць чи об'єктів, на яких здійснюються операції із зберігання та/або захоронення відходів, утвореного з біомаси як складової промислових або побутових відходів.

«Зелений» тариф для електроенергії, виробленої з біогазу, становить **12,39 євро-центів/кВт·год** (без ПДВ).

"Зелений" тариф на електричну енергію з біогазу встановлюється виключно на електричну енергію, вироблену об'єктами, що введені в експлуатацію такими суб'єктами **до 1 січня 2024 року**.

«Зелений» тариф встановлюється НКРЕКП та діє до кінця 2029 року.



Регулювання використання біогазу

Порядок встановлення, перегляду та припинення дії «зеленого» тарифу на електричну енергію для суб'єктів господарської діяльності, споживачів електричної енергії, у тому числі енергетичних кооперативів, та приватних домогосподарств, генеруючі установки яких виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії визначається Постановою НКРЕКП від 30.08.2019 № 1817*.

Законом України «Про альтернативні джерела енергії» передбачена можливість для об'єктів електроенергетики, введених в експлуатацію з 1 липня 2015 року по 31 грудня 2024 року, отримати **надбавку до «зеленого» тарифу** за дотримання визначеного рівня використання обладнання українського виробництва.

Порядок визначення рівня використання обладнання українського виробництва на об'єктах електроенергетики для отримання надбавки також визначається НКРЕКП від 10.12.2015 № 2932**.

*<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1817874-19#Text>

**<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0119-16#Text>



Регулювання використання дігестату

Закон України «Про пестициди і агрохімікати»* - дігестат - залишки сировини, побічних продуктів та відходів тваринного або рослинного походження, в суміші або ні, що утворюються в результаті контрольованого процесу анаеробного зброджування з виділенням біогазу, що відповідає вимогам, встановленим Регламентом (ЄС) 2019/1009 Європейського Парламенту та Ради від 5 червня 2019 року про встановлення правил розміщення на ринку добрив ЄС та вносить зміни до Регламентів (ЄС) 1069/2009 та (ЄС) 1107/ 2009 та про скасування Регламенту (ЄС) 2003/2003.

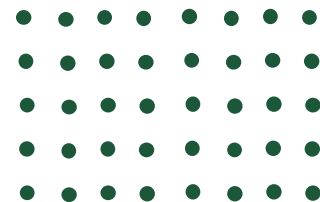
Листопад 2022 року - внесено зміни, що спростили порядок використання дігестату.

Зокрема, на дігестат, що утворюється в біогазових установках, який використовується як органічне добриво чи покращувач ґрунту, **не поширюються вимоги щодо проведення державної реєстрації пестицидів і агрохімікатів.**

- ✓ Це полегшує роботу виробників біогазу та дозволяє їм використовувати дігестат у своїй діяльності без державної реєстрації.



02 Основні акти, що регулюють виробництво та використання твердого біопалива в Україні



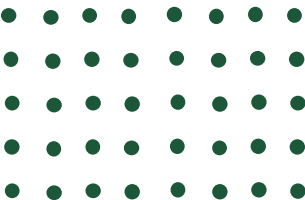
Регулювання використання твердого біопалива

Проект Плану відновлення України - суттєвий додатковий ефект зменшення споживання енергоносіїв (особливо природного газу) матиме перехід від традиційних газових котлів до альтернативних систем централізованого та індивідуального опалення.

Найбільш перспективними напрямками такого переходу є використання біомаси, а також розвиток системи теплопостачання країни за рахунок нарощування потужностей ТЕЦ на біомасі та реконструкції існуючих ТЕЦ.

Стаття 5-1 **Закону України «Про альтернативні види палива»**

Тверде біопаливо - продукція та відходи сільського господарства (рослинництва і тваринництва), лісового господарства та технологічно пов'язаних з ним галузей промисловості, а також гранули, брикети, деревне вугілля та вуглиста речовина, вироблені з цієї продукції та відходів, що використовуються як паливо, а також органічна частина промислових та побутових відходів, а також гранули та брикети, вироблені з них.



Регулювання використання твердого біопалива

Закон України «Про теплопостачання»* - для виробництва теплової енергії з альтернативних джерел передбачений особливий тариф.

«Тариф на теплову енергію за принципом 0,9» - тариф на рівні 90 відсотків діючого для суб'єкта господарювання тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб бюджетних установ та населення.

У разі відсутності власного тарифу - **на рівні 90 відсотків середньозваженого тарифу** на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб відповідної категорії споживачів.

Постанова КМУ від 6 вересня 2017 р. № 679 «Про затвердження Порядку розрахунку середньозважених тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб населення, установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, її транспортування та постачання»**.

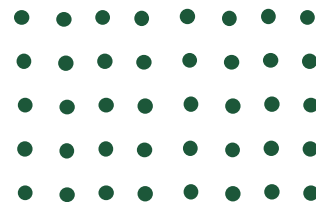
Прозорість - Держенергоефективності щокварталу, до 25 числа останнього місяця кожного кварталу, розраховує та оприлюднює середньозважені тарифи.

Простота - необхідність подати уповноваженому органу заяву із зазначенням розміру тарифу.

Важливим аспектом виступає можливість застосування **принципу «мовчазної згоди»**.

*<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2633-15#Text>

**<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-2017-%D0%BF#n9>



Ринок твердого біопалива

Проєктом Плану відновлення України – передбачено прийняття **Закону щодо розвитку електронної торгівлі альтернативними видами палива***.

Мета – розвиток ринку твердого біопалива, зниження цін на біопаливо, підвищення якості біопалива, гарантоване забезпечення генеруючих потужностей біопаливом.

Цим проєктом запропоновано створити **електронну торгову систему для торгівлі біопаливом**, через яку здійснюватиметься торгівля твердим біопаливом.

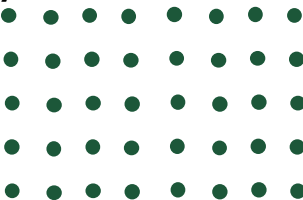
Для підприємств, у яких державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) у статутному капіталі становить більше 50 відсотків, встановлено обов'язок продавати біопаливо через електронну систему з наступного розрахунку:

- у 2023 році - не менше 60% загального річного обсягу реалізації;
- у 2024 році - не менше 80% загального річного обсягу реалізації;
- у 2025 році та наступних роках – 100% загального річного обсягу.

Аналогічно для покупців, яким встановлено «зелений» тариф, а також які за результатами аукціону набули право на державну підтримку чи суб'єкти господарювання, яким встановлено тарифи за принципом 0,9 – обов'язок купувати.

Правила здійснення електронної торгівлі альтернативними видами палива та ін.

[*https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40449](https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40449)



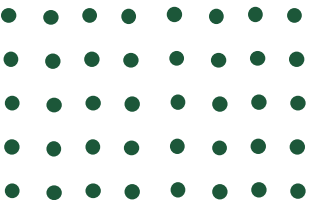
Регулювання використання твердого біопалива для виробництва е/е

Закон України «Про альтернативні джерела енергії» - стимулювання виробництва електричної енергії з біомаси через можливість отримання «зеленого» тарифу.

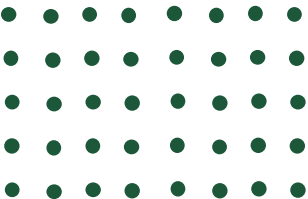
«Зелений» тариф для електроенергії, виробленої з біомаси, становить **12,39 євро-центів/кВт·год** (без ПДВ).

"Зелений" тариф на електричну енергію з біомаси встановлюється виключно на електричну енергію, вироблену об'єктами, що введені в експлуатацію такими суб'єктами **до 1 січня 2024 року**.

«Зелений» тариф встановлюється НКРЕКП та діє до кінця 2029 року.



03 Регулювання виробництва та використання рідкого біопалива в Україні



Регулювання використання рідкого біопалива

Стаття 1 Закону України «Про альтернативні види палива»:

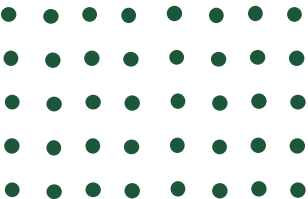
Рідке паливо з біомаси – це біопаливо дизельне, біоетанол, біобутанол, чиста олія та інші синтетичні палива, виготовлені з біомаси;

Біодизельне паливо (біодизель) - метилові та/або етилові етери вищих органічних кислот, отриманих з рослинних олій або тваринних жирів, що використовуються як біопаливо або біокомпонент;

Біоетанол - спирт етиловий зневоджений, виготовлений з біомаси або спирту етилового-сирцю для використання як біопалива;

Біобутанол - спирт бутиловий, виготовлений з біомаси, що використовується як біопаливо або біокомпонент;

Синтетичні біопалива - синтетичні вуглеводні та суміші синтетичних вуглеводнів, виготовлені з біомаси.



Регулювання використання рідкого біопалива

Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального»*.

Біопаливо, біодизель та бензин з додаванням біоетанолу, скраплений та стиснений біометан, належать до пального.

Необхідність отримання **ліцензії** для ведення господарської діяльності на ринку пального, в тому числі біопалива, зокрема щодо:

- ✓ Виробництва пального;
- ✓ Зберігання пального;
- ✓ Оптового та роздрібного продажу пального.

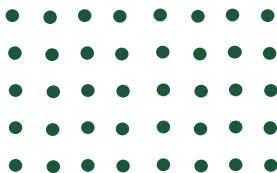
Ліцензії видаються Державною податковою службою України, у випадку відсутності – відповідальність.

Ліцензія на кожне місце виробництва, торгівлі та/або зберігання пального.

Суб'єкт господарювання має право зберігати пальне без отримання ліцензії:

В місцях виробництва пального, на які отримані відповідні ліцензії;

У разі зберігання пального виключно у споживчій тарі до 5 літрів.



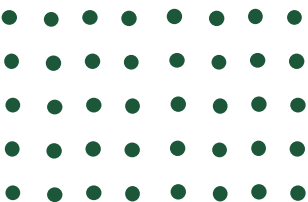
Регулювання виробництва та зберігання біоетанолу

Забороняється виробництво:

біоетанолу на акцизних складах, на яких здійснюється виробництво та/або зберігання інших видів спирту етилового (крім зберігання спирту етилового-сирцю, що використовується для виробництва біоетанолу).

На період воєнного стану:

- ✓ Тимчасово на акцизних складах, на яких **здійснюється виробництво біоетанолу, дозволяється** виробництво та зберігання інших видів спирту етилового.
- ✓ Виробникам, які мають ліцензію на виробництво спирту етилового неденатурованого (харчового), дозволяється виробництво спирту етилового денатурованого та/або **біоетанолу**.
- ✓ Виробникам, які мають ліцензію на виробництво спирту етилового денатурованого, **дозволяється виробництво біоетанолу** на акцизних складах, на яких здійснюється виробництво такого спирту, на підставі ліцензії на виробництво спирту етилового денатурованого.

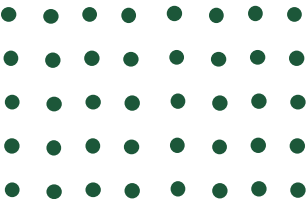


Ставки акцизного податку

Акцизний податок – це непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції).

Розмір акцизного податку може виступати одним з економічних чинників для стимулювання використання рідких видів біопалива.

- ✓ Біоетанол – 133,31 грн. за 1 л.
- ✓ При умові використання для виробництва бензинів моторних сумішевих із вмістом біоетанолу, етил-трет-бутилового етеру (ЕТБЕ), інших добавок на основі біоетанолу, а також для виробництва біопалива номінальна ставка 0 грн.
- ✓ Біодизель – 106 євро за 1000 л.
- ✓ Паливо моторне альтернативне – 162 євро за 1000 літрів.



Адміністрування акцизного податку

З метою адміністрування платежів акцизного податку платник податку повинен:

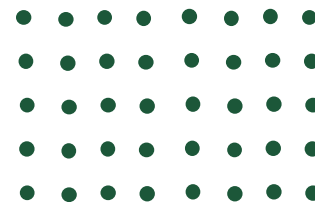
- Зареєструватися як платник акцизного податку - стаття 212 ПКУ;
- Зареєструвати власні акцизні склади, та виконувати правила адміністрування акцизного податку, передбачені ПКУ та інші.

Біоетанол та пальне **звільняються від сплати акцизного податку у разі експорту** (вивезення за межі митної території України).

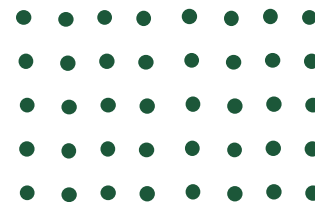
З метою отримання пільги зі сплати акцизного податку на біоетанол необхідно використовувати **податковий вексель** (ст. 229 ПКУ).

Сума покриття - 133,31 грн. за 1 літр.

Видається на строк до 90 календарних днів і вважається погашеним у разі документального підтвердження факту цільового використання біоетанолу, що дозволяє застосовувати нульову ставку акцизного податку.



04 Законодавство, що поширюється на всі види біопалива



Належність палива до альтернативного

Відповідно до статті 6 **Закону України «Про альтернативні види палива»**, біопалива можуть бути визнані такими, що належать до альтернативних видів палива.

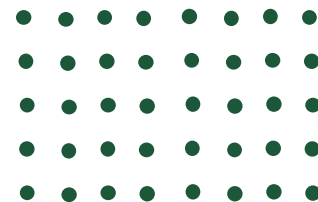
Свідоцтво про належність палива до альтернативного видається Держенергоефективності в порядку, визначеному Постановою КМУ від 5 жовтня 2004 р. №1307*.

Необхідно подати заяву про видачу свідоцтва та експертний висновок про наявність ознак альтернативного виду палива. **Порядок проведення експертизи** для підтвердження належності палива до альтернативного визначається Наказом Держкоменергозбереження України від 10.12.2004 №183**.

Експертизу палива проводять випробувальні лабораторії, що мають атестат акредитації в Системі сертифікації УкрСЕПРО (сертифіковані).

Держенергоефективності розглядає заяву протягом 10 днів та приймає рішення про видачу свідоцтва або відмову в його видачі.

Свідоцтво видається строком **на два роки**.



Стандартизація

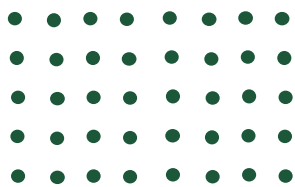
Відповідно до **Закону України «Про стандартизацію»***, залежно від рівня суб'єкта стандартизації, що приймає нормативні документи, вони поділяються на:

- 1) національні стандарти та кодекси ustalеної практики, прийняті національним органом стандартизації;
- 2) стандарти, кодекси ustalеної практики та технічні умови, прийняті підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють стандартизацію.

Національні стандарти та кодекси ustalеної практики **застосовуються на добровільній основі, крім випадків, якщо обов'язковість їх застосування встановлена нормативно-правовими актами**, а стандарти, кодекси ustalеної практики та технічні умови, прийняті підприємствами, установами та організаціями, застосовуються **на добровільній основі**.

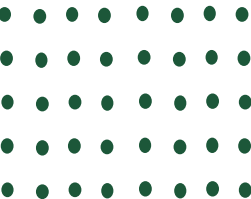
Стаття 15 Господарського кодексу України, застосування стандартів, кодексів ustalеної практики чи їх окремих положень **є обов'язковим для:**

- 1) суб'єктів господарювання, якщо обов'язковість застосування стандартів чи кодексів ustalеної практики встановлено нормативно-правовими актами;
- 2) учасників угоди (контракту) щодо розроблення, виготовлення чи постачання продукції, якщо в ній (ньому) є посилання на певні стандарти чи кодекси ustalеної практики;
- 3) виробника чи постачальника продукції, якщо він склав декларацію про відповідність продукції певним стандартам чи застосував позначення цих стандартів у її маркуванні.



Інвестиційні проєкти із значними інвестиціями

- ✓ Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо **реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями**» від 9 серпня 2023 року № 3311-IX*.
- ✓ Передбачає **державну підтримку** для проєктів із значними інвестиціями, які відповідають наступним **вимогам** (уповноважений орган - Мінекономіки):
 - 1) реалізується в Україні у сфері переробної промисловості, серед них виробництво **біоетанолу, біогазу і біометану** (в тому числі скрапленого або стисненого) та ін.;
 - 2) передбачає **будівництво, модернізацію, технічне та/або технологічне переоснащення об'єктів інвестування, придбання необхідного устаткування (обладнання)**, а також може передбачати будівництво об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури;
 - 3) **створення нових робочих місць** впродовж строку реалізації проєкту (від 10 до 50 залежно від розміру заробітної плати);
 - 4) розмір значних інвестицій перевищує **суму, еквівалентну 12 мільйонам євро**;
 - 5) строк реалізації проєкту із значними інвестиціями **не перевищує п'ять років**.
- ✓ Форми **державної підтримки** інвестиційних проєктів із значними інвестиціями:
 - 1) *звільнення від сплати окремих податків та зборів;*
 - 2) *звільнення від оподаткування ввізним митом нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього;*
 - 3) *переважне право* землекористування земельною ділянкою державної або комунальної власності;
 - 4) *забезпечення за рахунок коштів бюджетів будівництва* об'єктів інженерно транспортної інфраструктури або компенсація такого будівництва;
 - 5) *компенсація витрат на підключення та приєднання* до інженерно транспортних мереж;
 - 6) *звільнення від відшкодування втрат лісогосподарського виробництва.*



Податок на викиди CO₂

Проект Плану відновлення України встановлює необхідність розробити та прийняти нормативно-правовий акт щодо зменшення податкового навантаження на виробників енергії з біопалива (встановлення нульової ставки податку на CO₂).

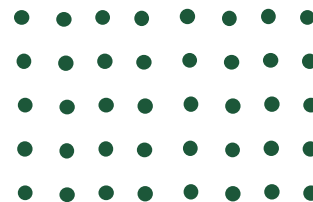
Мета – застосування світових практик щодо вуглецевої нейтральності біопалива.

Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо встановлення ставки нуль гривень екологічного податку за викиди двоокису вуглецю для установок, якими здійснюються такі викиди в результаті спалювання біопалива*.

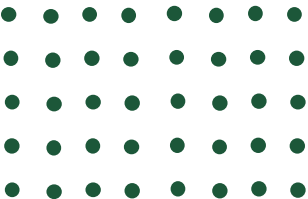
Створюється **реєстр установок, що використовують біопаливо як єдиний вид палива.**

Власники установок отримують у реєстрі унікальний обліковий запис та вносять до реєстру інформацію за звітний період про обсяги споживання біопалива, виробленої теплової та/або електричної енергії, викидів двоокису вуглецю.

Держателем та адміністратором реєстру є Держенергоефективності. Порядок ведення реєстру визначатиметься порядком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.



05 Основні бар'єри для розвитку біоенергетики в Україні



Бар'єри для розвитку біоенергетики в Україні

Весь сектор біоенергетики

Бар'єри	Можливі шляхи подолання
Відсутність затверджених довгострокових цілей з розвитку біоенергетики .	<ul style="list-style-type: none">Затвердити Дорожню карту розвитку біоенергетики до 2050 р. або включити довгострокові цілі по біоенергетиці в оновлену Енергетичну стратегію до 2050 р.Розробити дієву і амбітну державну програму скорочення і заміщення споживання імпортного газу.
Необхідність сплачувати податок за викиди CO ₂ для котелень, ТЕЦ/ ТЕС на біомасі і біогазі	Звільнити від сплати податку за викиди CO ₂ установки, що спалюють тверде біопаливо і біогаз.
Спалювання лісосічних відходів в лісі, відсутність їх збирання.	<ul style="list-style-type: none">Заборонити спалювання лісосічних відходів у лісі (дозволяється чинним законодавством).Зобов'язати підприємства лісового господарства очищати лісосіку шляхом збирання і транспортування лісосічних відходів до найближчої дороги.
Невизначена державна позиція щодо енергетичного використання сільськогосподарських залишків .	Мінагрополітики розробити рекомендації щодо можливої частки використання поживних решток для виробництва енергії.

Бар'єри для розвитку біоенергетики в Україні

Весь сектор біоенергетики

Бар'єри	Можливі шляхи подолання
Високі вимоги Директиви ЄС RED II щодо скорочення викидів парникових газів (ПГ) для нових установок з виробництва рідких біопалив і біогазу для транспорту – 65% для установок, що почали роботу з 01.01.2021.	Відтермінувати для України жорстку вимогу щодо скорочення викидів парникових газів (65%). В ЄС працює багато установок, що почали роботу до 05.10.2015, до яких вимога значно нижче – 50% .
Обмежений список сировини , для виробництва передового біопалива (Додаток 9, частина А директиви ЄС RED II)	Для України, врегулювати можливість вирощування сировини для виробництва рідкого біопалива на забруднених, невикористовуваних, малопродуктивних та деградованих землях.
Відсутність аукціонів з державної підтримки проєктів з виробництва електроенергії з ВДЕ.	Якнайшвидше розпочати проведення аукціонів з державної підтримки проєктів з виробництва електроенергії з ВДЕ.

Бар'єри для розвитку біоенергетики в Україні

Виробництво біометану

Бар'єри	Можливі шляхи подолання
Неготовність реєстру біометану .	Запуск у експлуатацію реєстру біометану.
Обмеження експорту природного газу українського походження.	Дозволити експорт біометану.
Відсутність базового закону щодо виробництва та споживання біометану на транспорті. Відсутність державних цілей і зобов'язань щодо частки використання біометану на транспорті.	<ul style="list-style-type: none">• Розроблення проєкту Закону України щодо підтримки використання біометану як моторного палива, у т.ч. для громадського транспорту та сільськогосподарської техніки.• Включення до Національної енергетичної стратегії цілей споживання біометану (5-10% від споживання природного газу на транспорті до 2030 року), а також цілей щодо кількості газових заправних станцій.• Підтримка розвитку мережі газових заправних станцій (CNG і LNG).
Негативні тенденції на ринку споживання природного газу як моторного палива. Зменшення кількості заправних станцій для стисненого природного газу (CNG), відсутність заправних станцій на скрапленому газі (LNG).	

Бар'єри для розвитку біоенергетики в Україні

Виробництво теплової енергії з твердого біопалива

Бар'єри	Можливі шляхи подолання
Відсутність рентабельності при заміщенні природного газу «для населення» твердим біопаливом при індивідуальному і централізованому опаленні. Причина - у субсидуванні державою вартості природного газу для населення у 3-4 рази у порівнянні з ринковою вартістю природного газу.	<ul style="list-style-type: none">• Встановлення однієї ринкової ціни на газ для всіх категорій споживачів.• Запровадження в електронній формі прямої фінансової підтримки з боку держави (монетизація субсидій).
Відсутність біопаливної біржі , яка могла би бути гарантованим джерелом біопалива для виробників енергії і гарантованим джерелом збуту для виробників твердого біопалива.	Запровадження системи електронної торгівлі твердим біопаливом.
Відсутність конкурентного ринку теплової енергії в ЦТ, монопольне становище теплокомуненерго, проблеми з доступом незалежних виробників до теплових мереж.	<ul style="list-style-type: none">• Забезпечення недискримінаційного доступу незалежних виробників до теплових мереж ЦТ.• Запровадження конкурентного ринку теплової енергії у ЦТ.

Бар'єри для розвитку біоенергетики в Україні

Виробництво біоетанолу

Бар'єри	Можливі шляхи подолання
Відсутність вимоги щодо обов'язкової частки біоетанолу у бензині.	Встановити обов'язкову частку біоетанолу у бензині. Пропонується обов'язкова частка – 10% для існуючих двигунів, а на перспективу – до 50-80% для авто з мультипаливними двигунами.
Висока ставка акцизного податку на бензини моторні із вмістом не менш як 5 мас. % біоетанолу – 162 євро за 1000 л.	Зменшення або скасування цієї ставки акцизного податку.
Вимога щодо податкового векселя на повну ставку акцизу , необхідного при застосовуванні нульової ставки акцизного податку.	Зменшення вимог щодо податкового векселя на повну ставку акцизу.

Бар'єри для розвитку біоенергетики в Україні

Виробництво біодизелю

Бар'єри	Можливі шляхи подолання
Відсутність вимоги щодо обов'язкової частки біодизелю у дизельному паливі.	Встановити обов'язкову частку біодизелю у дизельному паливі на рівні 5% .
Низька частка біодизеля , що може додаватися до дизельного пального (до 7%).	Забезпечити поступовий перехід на виробництво і споживання гідроочищеної рослинної олії (HVO), яка є повним аналогом дизельного пального і може використовуватися до 100% в існуючих дизельних двигунах.
Висока ставка акцизного податку на біодизель та його суміші – 106 євро за 1000 л.	Зменшення або скасування цієї ставки акцизного податку.
Відсутність експортного мита на насіння ріпаку.	Встановити експортне мито на насіння ріпаку (10% митної вартості товару), аналогічне існуючому на насіння льону, соняшнику, рижю.



European Bank
for Reconstruction and Development



Програма управління знаннями для розвитку сталої біоенергетики

Дякую!



Анна Пастух, к.ю.н,
Юрист,
НТЦ «Біомаса»
pastukh@secbiomass.com

